

VAALAN KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMISOHJELMA

VAALA

pieni suuri kunta – sopivan kaukana kaikesta

- Vaalan kunta sijaitsee Kainuun mereksikin kutsutun Oulujärven rannalla Pohjois-Pohjanmaalla.
- Vaalan kunta on perustettu vuonna 1954 ja täyttää 70 vuotta.
- Kunnan pinta-ala on 1 773 km², josta yli neljäsosa on vesialuetta. Kunnassa on n. 2600 asukasta, kesällä väkimäärä jopa kolminkertaistuu kesäasukkaiden saapuessa mökeilleen.
- Vaalaan on hyvät kulkuyhteydet, sillä se sijaitsee valtatie 22:n ja Oulu-Kontiomäen radan varrella. Kuntakeskuksesta on Ouluun ja Kajaaniin matkaa noin 90 km
- Vaalasta löytyy kymmeniä kilometrejä jääkauden rakentamia hiekkarantoja ja niiden hiekkatörmä.
- Hiekkarantojen, maailman puhtaimman pohjaveden ja kirkkaiden kalavesien lisäksi jääkausi jätti itsestään merkiksi myös kansainvälistä kiinnostusta nauttivan Rokuan alueen.
- Unescon Geopark-tunnuksen saanut alue, koostuu harju- ja dyynialueesta, Oulujokilaaksosta sekä Oulujärvestä. Alue soveltuu hyvin retkeilyyn ja sieltä löytyy hienoja luontokohteita.
- Vaalassa sijaitsee myös sisävesien viidenneksi suurin saari Manamansalo.

Vaalan KÄPY

- Vaalan kävelyn- ja pyöräilynedistämishjelman laadinta lähti liikkeelle liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksen keskustelujen myötä.
- Esitimme elinvoimalautakunnassa, että Vaalan kunta aloittaa selvityksen kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ohjelman laatimiseksi Vaalassa, joka hyväksyttiin.
- Haimme Traficomilta liikkumisen ohjauksen hankeavustusta syksyllä 28.11.2022.
- Hyviä neuvoja hakemiseen saimme naapurikunnasta Muhokselta.
- Pyysimme tarjousta neljältä eri toimijalta kunnan kävelyn- ja pyöräilynedistämishjelman laatimiseksi. Tarjouksia saimme kolme kappaletta. Edullisimman tarjouksen teki Sweco Finland Oy, joka valikoitui lopulta yhteistyökumppaniksemme ohjelman laatimiseksi.
- Traficom myönsi Vaalan kunnalle avustuksen 8.2.2023

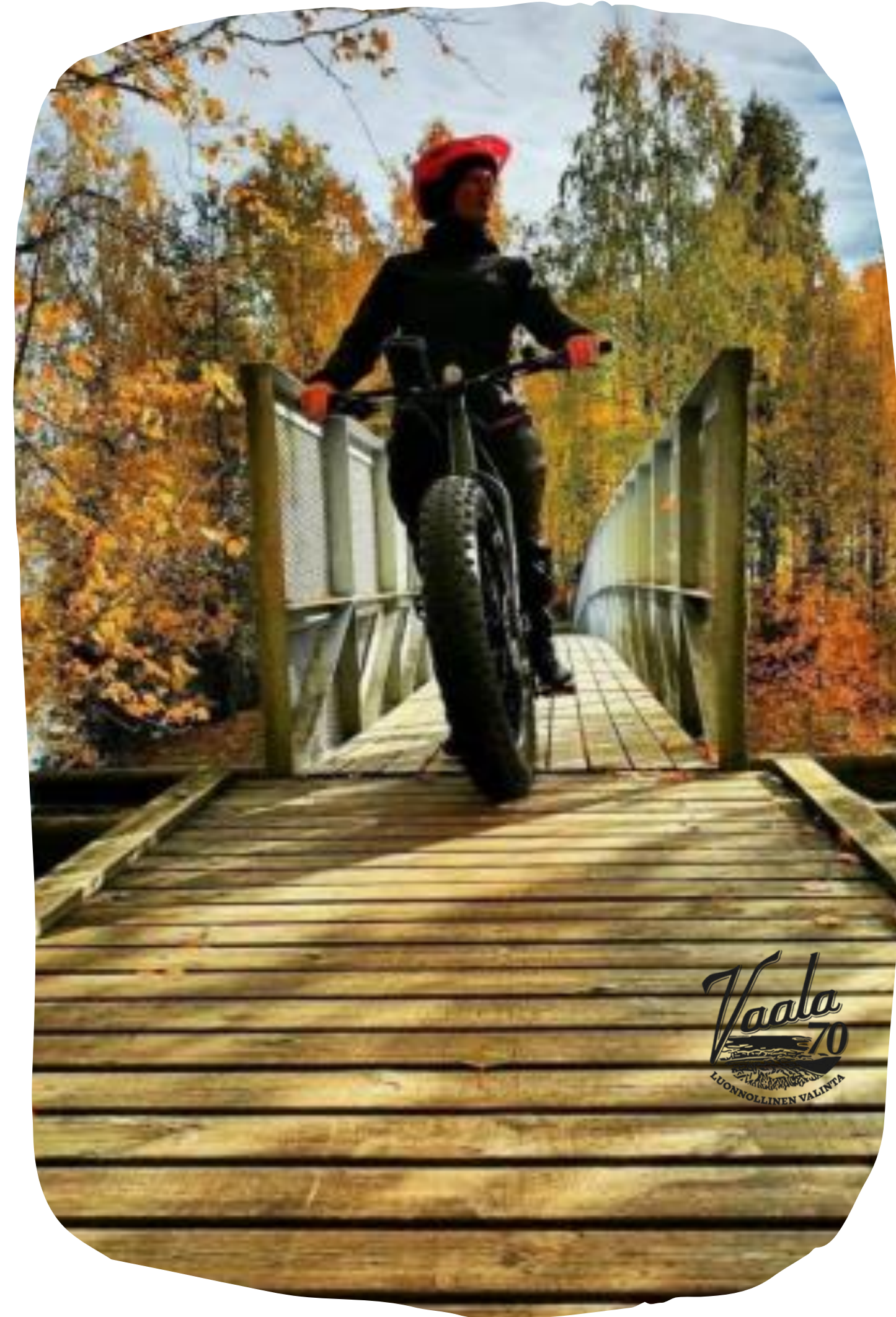
Työn eteneminen

- Konsultin johdolla perustimme poikkihallinnollisen ohjausryhmän, jonka kanssa kävimme yhdessä asetettuja tavoitteita läpi.
- Lisäksi meillä oli työryhmä, johon kuului konsultin edustajat ja maanrakennusmestari, kaavoittaja ja hankekoordinaattori.
- Ohjausryhmä kokoontui työn aikana neljä kertaa
- Työryhmä kokoontui useita kertoja ja oli tiiviisti yhteydessä konsultin kanssa. Työ eteni näin jouhevasti ja aikataulussa.
- Kokoukset pidettiin Teamsin välityksellä, jonne perustettiin oma kanava. Tämä helpotti kommunikointia reaaliajassa.
- Konsultin toimesta järjestettiin kuntalaisille kysely Harava kyselytyökalulla. Kyselyn avulla saimme arvokasta tietoa kuntalaisilta kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi. Työn aikana haastateltiin myös muita kunnan edustajia sekä Vaalan Yrittäjien edustajaa.
- Osallistutimme kuntalaisia myös kevään toritapahtumassa ja esittelimme siellä hanketta. Saatua palautte otettiin huomioon ohjelmaa laatiessa

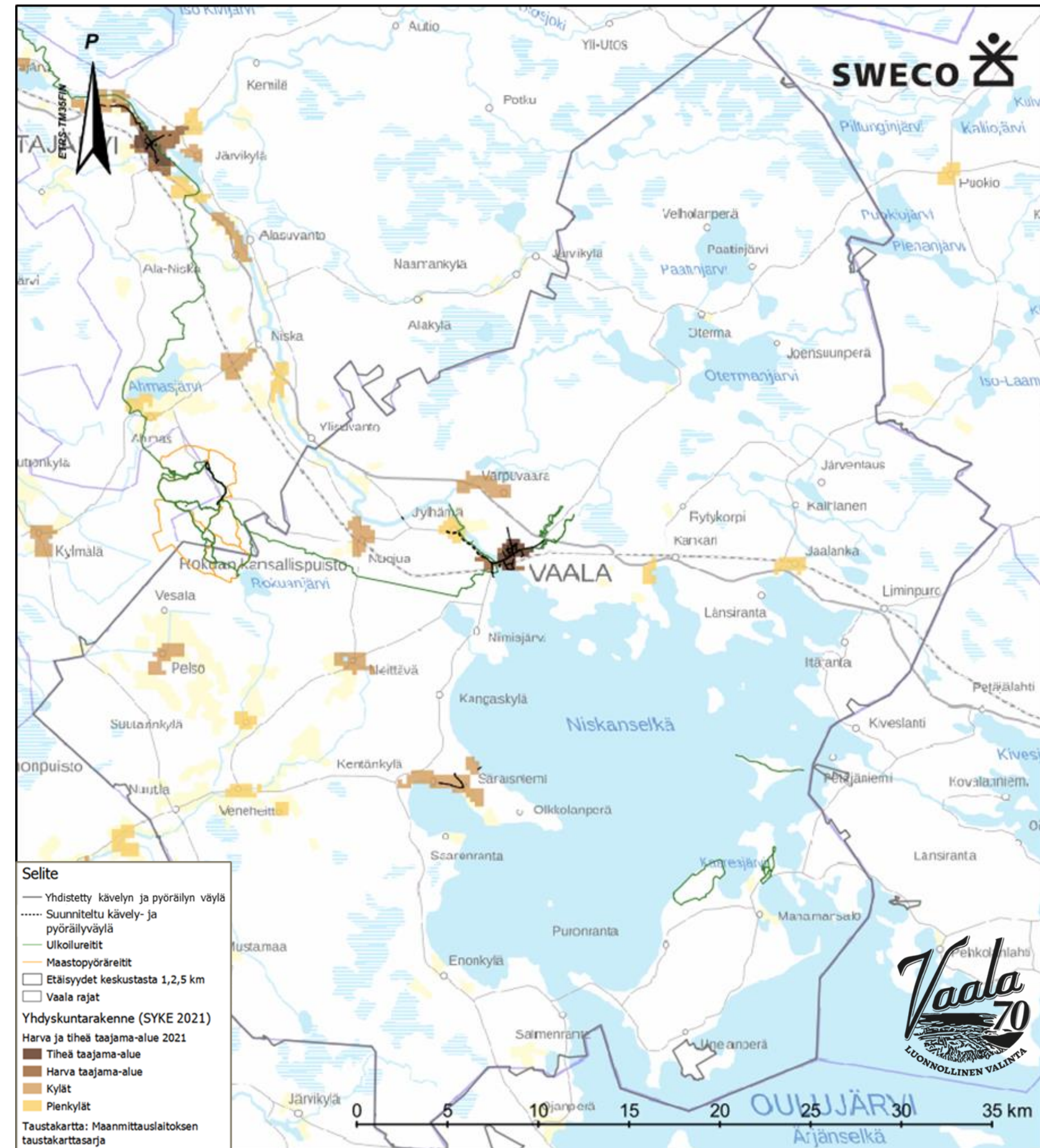
Tavoitteet

- Suomen valtio on sitoutunut lisäämään kävelen ja pyörällä tehtäviä matkoja vuoteen 2030 mennessä 30 %. Kunnilla ja kaupungeilla on erittäin tärkeä rooli kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisessä
- Vaalan käpy on ensimmäinen askel pitkäjänteiselle ja systemaattiselle kehitystyölle kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi Vaalassa.
- Pääasiallisena tavoitteena oli tunnistaa Vaalan kävelyn ja pyöräilyn nykytilan tärkeimmät kehityskohteet ja laatia niiden pohjalta systemaattinen kehityssuunnitelma. Vaalassa korostuivat erityisesti keskustaajaman olosuhteet, vapaa-ajan liikkuminen sekä liikenneturvallisuus.
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita parantamalla Vaalan tunnettavuus kestävän liikkumisen kuntana paranee, jolla on vaikutus niin kunnan brändiin kuin houkuttelevuuteen asuinpaikkana ja vapaa-ajan kohteena.
- Työn lopputuloksena Vaalassa on selkeä näkemys tärkeimmistä kehitettävistä pyöräily-yhteyksistä ja jalankulun alueista.
- Edistämishjelmassa tunnistetuille toimenpiteille on suurempi mahdollisuus saada Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointitukea sekä liikkumisenohjauksen avustusta.
- Työn toimenpiteet tulee lähtökohtaisesti ohjelmoida toteutettavaksi vuoteen 2030 mennessä, jonka aikana ja jälkeen ohjelmaa on tarpeen mukaan päivitettävä.

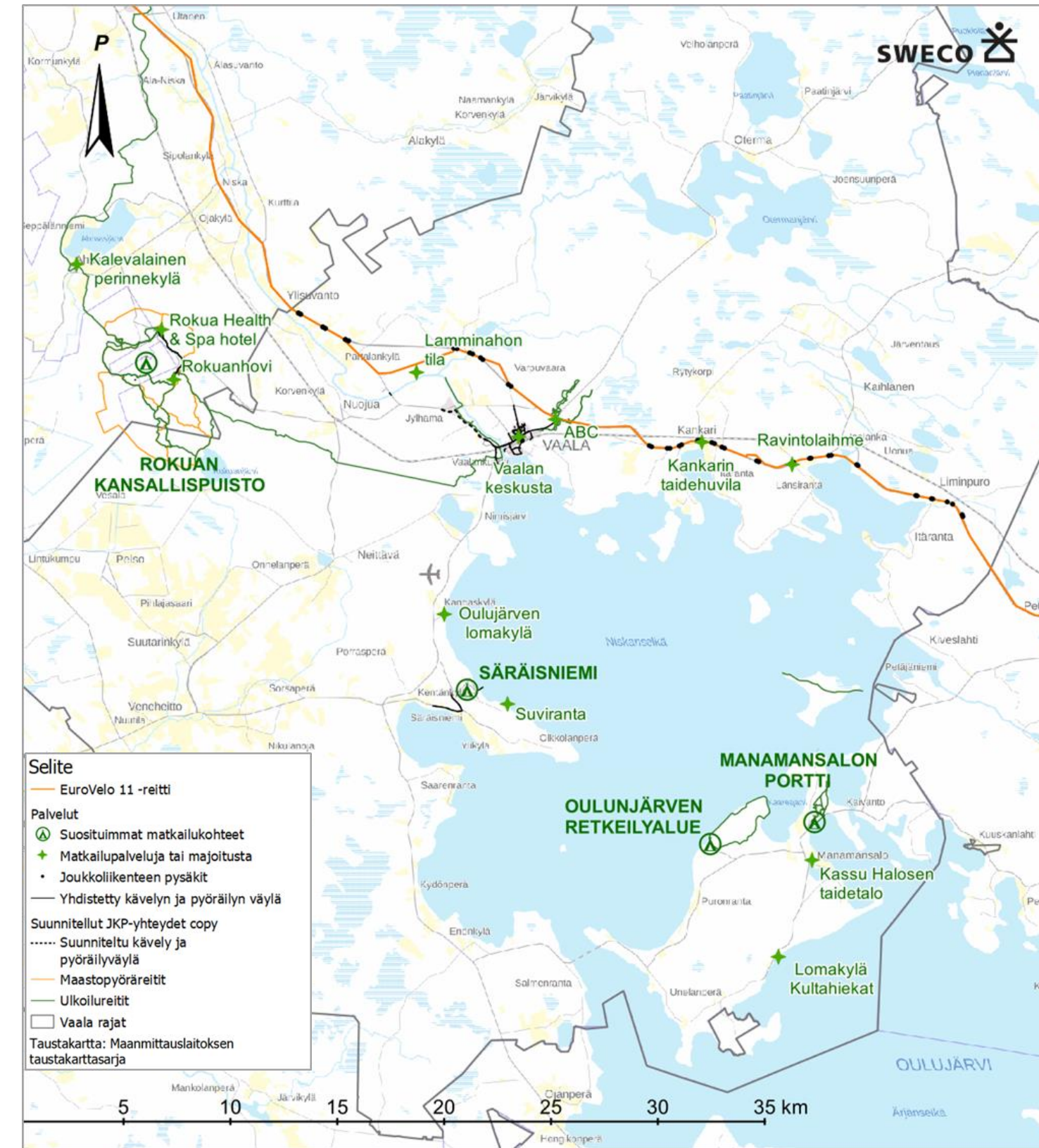

Nykyinen kävelyn ja pyöräilyn verkko

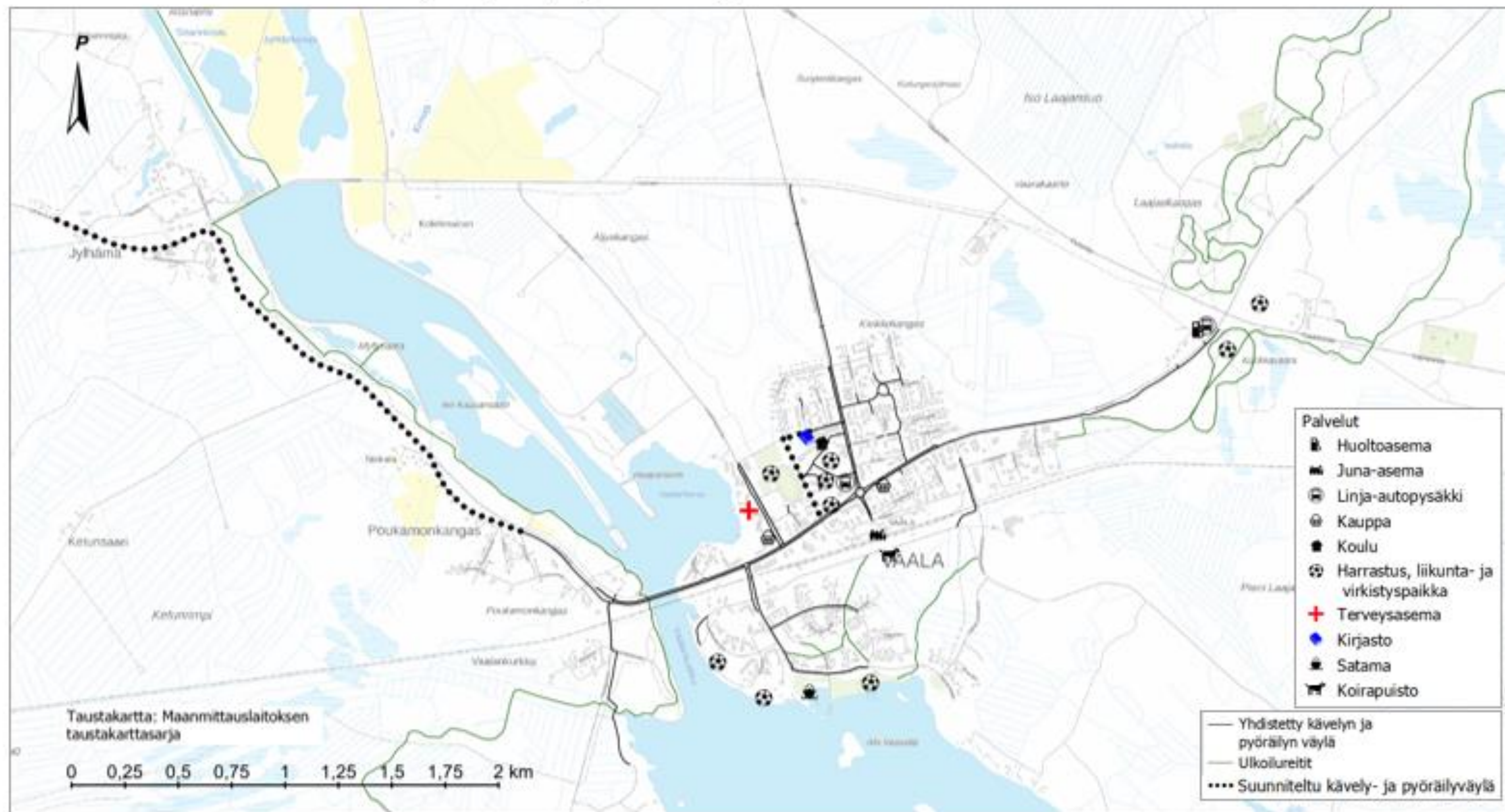
- Työ aloitettiin keräämällä ja perehtymällä laajasti avoimista lähteistä löytyviin ja Vaalan toimittamiin lähtöaineistoihin. Merkittävimmäksi lähtöaineistoksi työn kannalta voidaan nostaa Vaalan paikalliset, Pohjois-Pohjanmaan sekä Oulun seudun strategiat.
- Konsulttina työssä toimi Sweco Finland Oy. Konsultin projektipäällikkönä toimi kestävä liikunnan asiantuntija ja pääsuunnittelijana liikennesuunnittelija. Työhön osallistuivat lisäksi infra-asiantuntija ja kestävä matkailun johtava asiantuntija.
- Vaalan jalankulun ja pyöräilyn verkko koostuu nykytilassaan keskustan kattavasta yhdistettyjen kävelyn ja pyöräilyn väylien reiteistä. Keskustan lisäksi Säräisniemessä on noin 2,3 kilometrin pituinen yhdistetty kävelyn ja pyöräilyn väylä.
- Vaalan jalankulun ja pyöräilyn väylillä kulkumuotoja ei ole eroteltu toisistaan. Reittejä ei ole juurikaan opastettu, eikä verkkoa ole luokiteltu hierarkkisesti.
- Vaalan kävelyn ja pyöräilyn verkko kattaa koko keskustan ja merkittävimpien puuttuvien yhteyksien rakentamista on jo suunniteltu keskustaan ja Jylhämäntien varteen Koskentie risteykseen asti.
- Lähtötilanne oli Vaalassa verkon kattavuuden osalta hyvä.
- Vaalan keskustasta etäisyydet lähimpiin kyliin ja taajamiin on potentiaalisesti käyttäjämääriin nähden niin pitkät, ettei jalankulku- ja pyöräilyväylien verkkoa kannata jatkaa merkittävästi suunniteltua kauemmas. Jalankulun ja pyöräilyn väylien ulkopuolella kävelyn ja pyöräilyn paikka on pientareella tai ajoradan reunassa.
- Vaalassa on yhdistettyjen kävelyn ja pyöräilyn väylien lisäksi maastopyöräreittejä ja ulkoilu- ja vaellusreittejä, jotka sijaitsevat kauempana keskustaaajamasta.
- Maastopyöräilyyn sopiva vaellusreitti Vaalan keskustasta Rokualle valmistui vuoden lopulla ja viralliset avajaiset ovat toukokuun viimeinen päivä.

- Kyselyn perusteella kuntalaiset selvästi odottavat Vaalan edistävän kestäviä liikkumismuotoja. Kuntalaisten vahva tuki edesauttaa hankkeiden ja parannustoimenpiteiden toteuttamista.
- Haasteellista edistämistoimissa on harvaan asuttu kunta, jolloin taajaman ulkopuolella kävely ja pyöräily tapahtuu usein piennaralueella tai ajoradalla jatkossakin
- Matkailun kehittämisen näkökulmasta, nousi toive linjata Eurovelo 11 -reitti kulkemaan Oulunjärven länsirantaa nykyisen itärannan linjauksen sijaan.
- Reittilinjaus olisi pyöräilijän kannalta huomattavasti mielenkiintoisempi ja parempi, koska se kulkee Manamansalon ja Vaalan matkailupalveluiden kautta. Tieosuus on myös liikenteellisesti rauhallisempi verrattuna valtatie 22. Tästä on tehty ehdotus pyörämatkailukeskukselle.

Keskustan kävely- ja pyöräilyverkko

TOIMENPIDE- OHJELMA

Teemat

Strategia, hallinto ja resurssit

Poliittinen hyväksyntä,
määrärahat,
yhteistyöryhmät

Infrastrukturi ja olosuhteet

Kävely-yhteydet ja
kehittämisaueet,
pyöräliikenteen
pääverkko, opasteet ja
kunnossapito

Viestintä ja yhteistyö

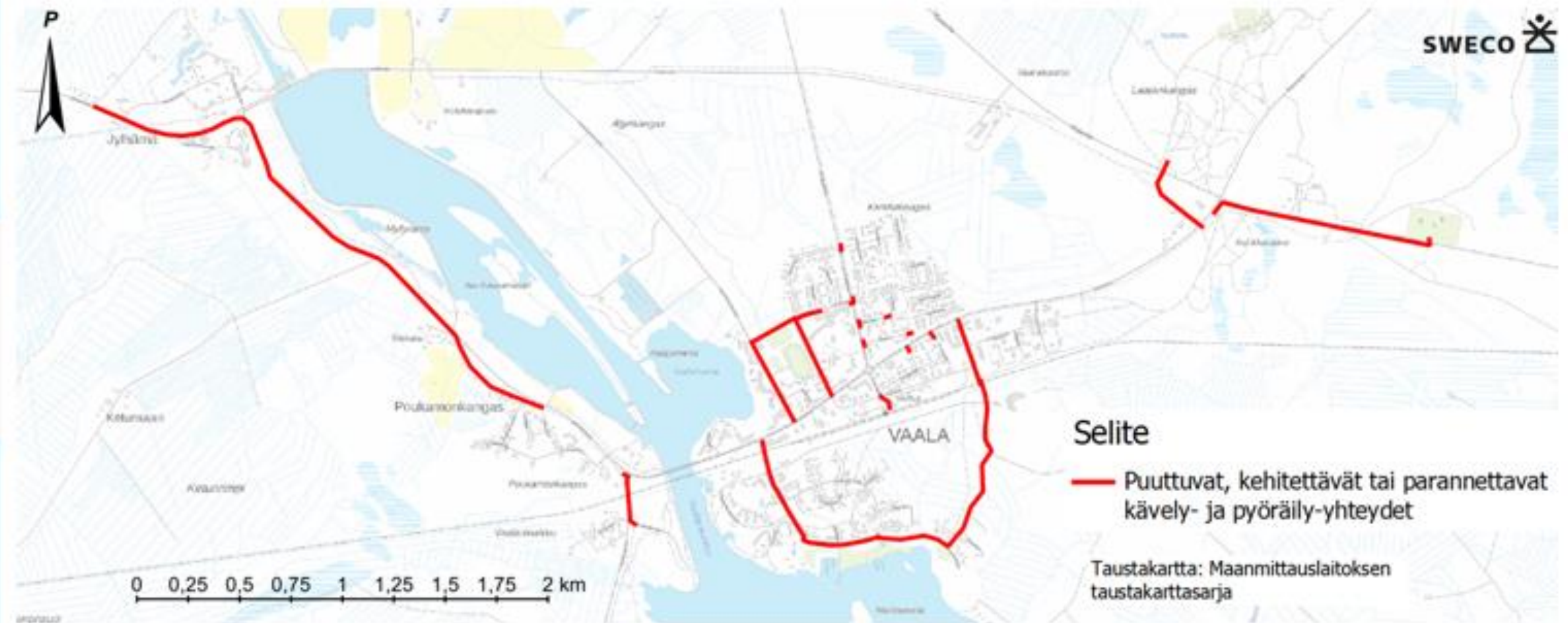
Viestinsuunnitelma,
nettisivut kampanjat,
tempaukset, yhteistyö
eri tahojen välillä

Toimenpideohjelmassa esitetään konkreettiset teot, joilla Vaala pystyy edistämään kävelyä ja pyöräilyä. Toimenpiteet on toteutettuna viimeistään vuoteen 2030 mennessä.

Toimenpiteet on muodostettu konsultin ja tilaajan toimesta vastaamaan tunnistettuihin haasteisiin Vaalassa. Toimenpiteet on jaoteltu kolmeen teemaan: strategia, hallinto ja resurssit, infrastruktuuri ja toimenpiteet sekä viestintä ja yhteistyö.

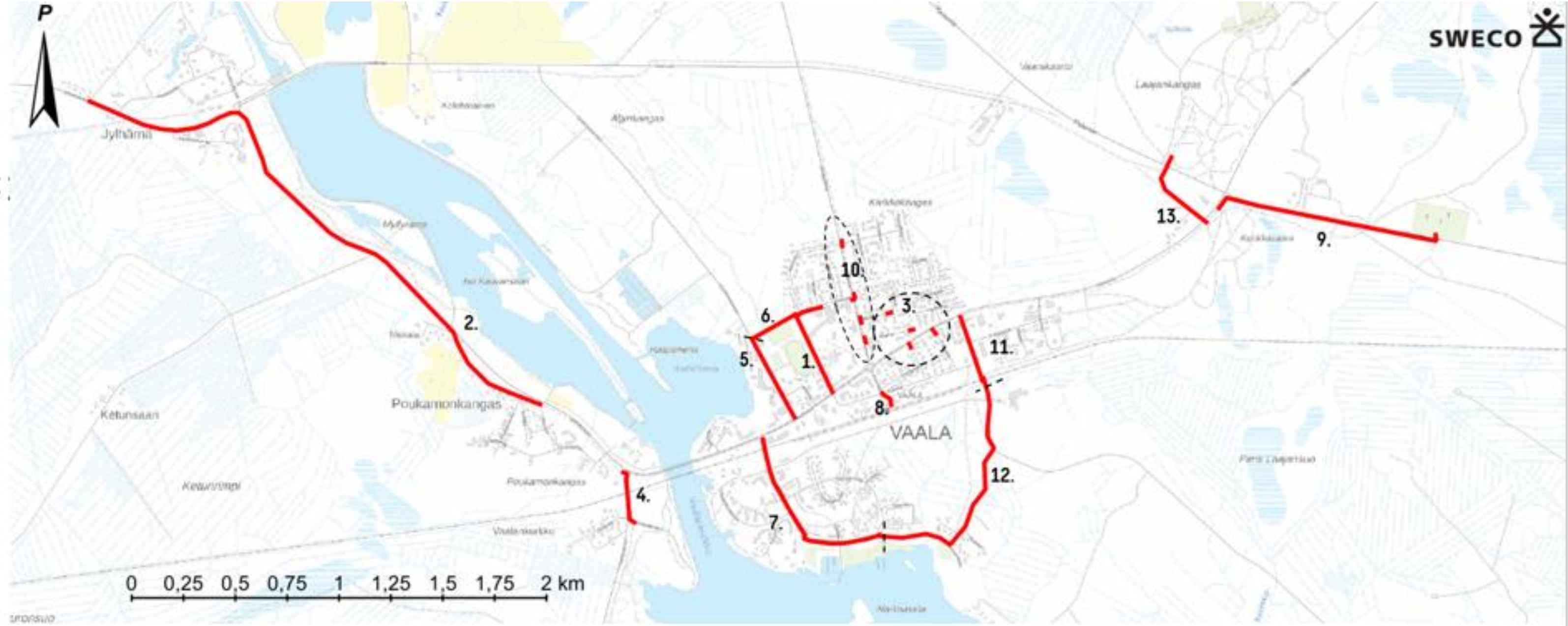
Jokaiseen teemaan on tunnistettu kärkitoimenpiteitä, jotka esitellään tässä osiossa. Toimenpideohjelmassa esitetään konkreettisia työkaluja tavoitteiden saavuttamiselle. Toimenpiteille on nimetty **vastuutaho**. Vastuutahoina on yleensä joku tai jotkin kaupungin organisaatiot, kuten lautakunta tai virasto.

Ohjelmassa esitetyille toimenpiteille on nimetty **seurantamittarit**. Seurantamittarina voivat olla tietyn toimenpiteen tai sen osan toteuttaminen tiettyyn vuoteen mennessä,

Liite 1

Infran parannustoimenpiteet toteutusaikataulu

Nro	Kuvaus	Toteutus	tavoitevuosi	Toteutettavuus
1.	Koulutien kävely- ja pyöräväylän rakentaminen	Kunta	2023	Toteutuksessa
2.	Kävely- ja pyöräväylän rakentaminen Jylhämäentien varteen Koskentien risteykseen asti	ELY ja kunta	2024	Vaativa
3.	Kävely- ja pyörävytien leveyden (betoniporsaat) ja liikennemerkkien tarkistus	Kunta	2024	Helppo
4.	Kävely- ja pyöräväylän kunnostaminen Vuolijoentien varrella ja Jylhämäntien risteyksen parantaminen	ELY ja kunta	2026	Keskivaikea
5.	Kävely- ja pyörävytien kunnostaminen Kolehmaisentiellä	Kunta	2025	Helppo
6.	Kävely- ja pyörävytien rakentaminen Niskantien varrella	Kunta	2025	Keskivaikea
7.	Sahanrannantien suojateiden maalaus ja kävely- ja pyöräväylän kunnostaminen	Kunta	2024	Helppo
8.	Kävely- ja pyöräväylän rakentaminen juna-asemalle	ELY, kunta ja kiinteistön omistaja	2027	Helppo
9.	Kävely- ja pyöräväylän rakentaminen Vaalantien ja Kajaanintien risteyksestä hautausmaalle	ELY ja kunta	2029	Vaativa
10.	Järvikyläntien rauhoittaminen tärkeimmissä ylityspaikoissa ja tonttikatujen risteyksien parantaminen esimerkiksi ylijatketuin jalankulku- ja pyörävylin	Kunta	2026	Helppo
11.	Kävely- ja pyöräväylän kunnostaminen ja rakentaminen Teollisuustien varteen	Kunta	2028	Keskivaikea
12.	Nahkasalmentien ja Sahanrannantien muokkaaminen kylätieksi (maankäytön kehittyessä)	Kunta	2027	Helppo ₅₁
13.	Jalankulku- ja pyöräreitien selkeyttäminen Vaalantieltä Laajakankaan reiteille	Kunta	2026	Helppo

Nykytilanne

- Kokonaisuudessaan työ eteni hyvin ja meillä oli hyvä yhteistyö niin sisäisesti, kuin konsultin kanssa.
- Isona apuna meillä oli hankekoordinaattori hankehakemusta laadittaessa ja maksatushakemusta tehdessä, koska nämä ovat aikaa ja paneutumista vaativia asioita. Samalla hän toi myös poikkihallinnollista näkemystä työhön.
- Ajanpuute vaivasi hetkittäin, työ vaatii perehtymistä valmistuakseen. Pienessä kunnassa tehtäväkentät ovat varsin laajoja.
- Asenne oli, että tätä ei tehdä pöytälaatikkoon, vaan tueksi kehitystyössä kävelyn- ja pyöräilyn edistämiseksi.
- Toimenpideohjelma ja toteutusaikataulu, ovat hyvänä apuna investointien toteutuksessa ja suunnittelussa tulevina vuosina.
- Tänä vuonna tulee jo mittavia toimenpiteitä eteen investointeina
- Toiveena on saada myös investointitukea tulevissa kävelyn ja edistämishankkeissa.
- Työn myötä päätimme hakea Traficomilta kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman tukea, pyöräpysäköinnin kehittämiseksi Vaalassa tänä keväänä ja jätimme hakemuksen viime viikolla Traficomille.
- Meillä on perustettu seurantaryhmä kävelyn- ja pyöräilyn edistämiseksi ja toimenpiteiden eteenpäin viemiseksi, tavoite on kokoontua pari kertaa vuodessa.
- Seurantaryhmässä on liikenneturvallisuustyöryhmän jäseniä ja henkilöitä joiden vastuulla toimenpiteiden eteneminen on.

Kiitos!

